[2021] 6 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ 225

ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ @ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ

(ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1040-1041/2021)

21 ਸਤੰਬਰ, 2021

[ਆਰ. ਸੁਭਾਸ਼ ਰੈੱਡੀ ਅਤੇ ਹਰਿਸ਼ੀਕੇਸ਼ ਰੋਏ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860- ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ II ਧਾਰਾ 34 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 201 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਵੇ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਲੜਾਈ ਹੋਈ-ਜਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰਾਡ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਰਾਡ ਨਾਲ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ-ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 302/34 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 201 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ।-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 302 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸੋਧ ਕੇ 304 ਭਾਗ-I ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਕਰ ਦਿੱਤਾ-ਅਪੀਲ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾਃ ਅਚਾਨਕ ਹੋਏ ਝਗੜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਲੜਾਈ ਹੋਈ-ਕੋਈ ਪੂਰਵ-ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ-ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 304 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਭਾਗ-I ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਣਾ

ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। 304 ਭਾਗ-I /ਧਾਰਾ 34 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਨੂੰ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ-II/ ਧਾਰਾ 34 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ -ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ 201 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਤਹਿਤ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।

ਐੱਫ

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ

ਵਾਚਿਆ: 1. ਇਸ ਮੰਦਭਾਗੇ ਦਿਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਰੋੜਾ ਦੇ ਘਰ ਗਏ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਇੱਕ ਬੋਤਲ ਲੈ ਗਏ।ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਹਰੀਕੇ ਰਸਤੇ ਰਾਹੀਂ ਡੋਡਾ ਮਾਈਨਰ ਦੇ ਪੁਲ ਵੱਲ ਗਏ। ਉੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਚਕਾਰ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕਬੂਤਰ ਚੋਰੀ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਇੱਕ ਡੰਡਾ ਸੀ, ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਡੰਡੇ ਨਾਲ ਵਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਉਹ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਅਤੇ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਨਾ ਮਿਲੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਛੋਟੀ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਜੀ

ਐੱਚ

ਏ

ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਝੜਪ ਪਲ ਭਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਝਗੜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਨੂੰਨ ਦੀ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ

ਅਚਾਨਕ ਲੜਾਈ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੋਈ

ਬੀ **ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ-1 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ**

ਸੀ **ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ-II ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਾਰਾ 201 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਕੇ ਸੋਧਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 9] [229-ਬੀ-ਐੱਫ]**

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ-I/34 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਤੋਂ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ-II/34 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਤਹਿਤ

ਡੀ **ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਰੁਪਏ 10,000/- ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 201 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ ਰੁਪਏ 500/- ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ।[ਪੈਰਾ 11] [232-ਈ]**

ਈ ਉਦੈ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂ. ਪੀ. ਰਾਜ **(2002) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 79** ; ਸ਼ਾਹਾਜਨ ਅਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਦਿ। ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਦਿ। **(2017) 11 ਐੱਸ. ਸੀ. 807**-'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

<u>ਹਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਕਦੱਮਾ</u>

(2002) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 79 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 7

ਐੱਫ

(2017) 11 ਐਸ. ਸੀ. 807 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 10

ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ.1040-1041/2021

2003 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 713 ਡੀ. ਬੀ./2023 ਵਿੱਚ

ਜੀ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਮਿਤੀ 08.02.2019 ਅਤੇ 01.03.2019 ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ।

ਭਰਤ ਸੂਦ, ਪੀ. ਐੱਸ. ਸੁਧੀਰ, ਵਕੀਲ। ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਗੋਗੀਆ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੰਦਾਕਿਨੀ ਸਿੰਘ, ਕਰਨਵੀਰ ਗੋਗੀਆ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਿਵਾਂਗੀ ਸਿੰਘਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਸ਼ਿਮਾ ਮੰਡਲਾ, ਵਕੀਲ। ਵੱਲੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ।

ਐੱਚ

227

ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ @ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ

ਏ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਆਰ. ਸੁਭਾਸ਼ ਰੈੱਡੀ, ਜੱਜ

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਨੰ. 713/2003 ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਬੀ
ਗਏ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲੇ ਮਿਤੀ 08.02.2019 ਅਤੇ 01.03.2019 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤੋਂ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ-1 ਧਾਰਾ 34, ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਹੈ ਅਤੇ 12 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ 10,000/- ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 201 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੀ

3. ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਲੜਾਈ ਹੋ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕਬੂਤਰ ਚੋਰੀ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਹੋਏ ਝਗੜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ (ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ) ਜਿਸ ਨੇਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰਾਡ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਿਰ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਡੰਡੇ ਨਾਲ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡੀ
ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਛੋਟੀ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ।

4. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ 201 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302/34 ਅਤੇ 201 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਈ
ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302/34 ਤਹਿਤ ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 201 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਤਹਿਤ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਐੱਫ

5. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਬੂਤਰ ਚੋਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸ਼ੰਬਰ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਦਰਮਿਆਨ ਝੜਪ ਹੋਈ ਸੀ।ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੰਬਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਡੰਡੇ ਨਾਲ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸ਼ੰਬਰ ਸਿੰਘ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਹਾਈ ਜੀ
ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਹੱਥੋਪਾਈ ਪਲ ਭਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਲੜਾਈ ਜਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕੋਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰਸਾਇਣਕ ਜਾਂਚਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਸੀ।ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ 304 ਐੱਚ
ਭਾਗ-1 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ

ਏ
ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ-1 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ 12 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ 10000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਸਖ਼ਤ ਸਜਾ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏਗੀ ।

ਬੀ

6. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਰਤ ਸੂਦ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਗੋਗੀਆ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

ਸੀ

7. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਰਤ ਸੂਦ ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਬੂਤਰ ਚੋਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੰਬਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਵਿਚਕਾਰ ਝੜਪ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੰਬਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਰ

ਡੀ

'ਤੇ ਇੱਕ ਡੰਡੇ ਨਾਲ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਲ ਭਰ ਵਿੱਚ ਝੜਪ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਝਗੜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਲੜਾਈ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਕੋਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਰਕ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ-2 ਵਿੱਚ ਸੋਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਪਰ 304 ਭਾਗ-1 ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ, ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਨੇ **ਉਦੈ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂ. ਪੀ. ਰਾਜ**

ਈ

ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ-2 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸੋਧ ਕੇ ਇੱਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ

ਸਜ਼ਾ ਕੱਟ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ-2
ਐੱਫ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਕੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ।

8. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਗੋਗੀਆ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ
ਜੀ ਕਾਫ਼ੀ ਨਰਮੀ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਐੱਚ [1] (2002) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 79

ਏ

9. ਦੋਵਾਂ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ

ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਪੰਚਾਇਤੀ ਬੀ
ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਇਸ ਮੰਦਭਾਗੇ
ਦਿਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਰੋੜਾ
ਦੇ ਘਰ ਗਏ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਇੱਕ ਬੋਤਲ ਲੈ
ਗਏ।ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਹਰੀਕੇ ਰਸਤੇ ਰਾਹੀਂ ਡੋਡਾ ਮਾਈਨਰ ਦੇ
ਪੁਲ ਵੱਲ ਗਏ। ਉੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ
ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੰਬਰ ਸਿੰਘ ਵਿਚਕਾਰ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਝਗੜਾ ਸੀ
ਹੋਇਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੰਬਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕਬੂਤਰ ਚੋਰੀ
ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਇੱਕ ਡੰਡੇ ਸੀ, ਨੇ
ਸ਼ੰਬਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਡੰਡੇ ਨਾਲ ਵਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ
ਬਾਅਦ ਉਹ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਅਤੇ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੋਈ
ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਛੋਟੀ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ
ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ
ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ੰਬਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੋਈ
ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਡੀ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੱਥੋਪਾਈ ਪਲ ਭਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਝਗੜੇ
ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਲੜਾਈ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ
ਤੋਂ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ
ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਦਾ
ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ
ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈ.
ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ-1 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਈ
ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ
ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲਾ ਹੈ
ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ-II ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ.
ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਾਰਾ 201 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ

ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਕੇ ਸੋਧਿਆ ਜਾਵੇ। ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਐੱਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਵੀ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ-I ਤੋਂ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ-II ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

10. **ਉਦੈ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂ. ਪੀ. ਰਾਜ** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਤ ਪੈਰਾ 6 ਅਤੇ 7 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨਃ

ਜੀ

> "**6**. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਲੜਾਈ ਨੀਂਹ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਚਾਨਕ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉੱਤੇ ਘਾਤਕ ਜਾਂ ਖਤਰਨਾਕ ਹਥਿਆਰਾਂ (ਜਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ) ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਗੈਂਦਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਗਰਦਨ ਫੜੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਐੱਚ

ਏ ਸ਼ਿਸ਼ੁਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇੰਨੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਖਰਕਾਰ ਉਸ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ

ਹੋ ਗਈ।ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਕਿ ਗੈਂਦਾ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਗਰਦਨ ਉੱਤੇ ਕਿੰਨਾ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਮੌਤ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਵਾਜਬ

ਬੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਹੋਈ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਹਥਿਆਰ (ਜਾਂ ਹਥਿਆਰ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਲੜਾਈ ਜਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਂਝਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਸਕਦੇ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਘਾਤਕ ਸੱਟ ਕਿਸ ਨੇ ਮਾਰੀ ਕਿਉਂਕਿ

ਸੀ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗੈਂਦਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਅਚਾਨਕ ਨਿਹੱਥੇ ਲੜਾਈ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।ਇਸ

ਡੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਗੇਂਦਾ ਸਿੰਘ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ।

7. ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਵੇ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ 2 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ

ਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸਾ ਕੱਟਣ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਰਹੇਗਾ।"

ਐੱਫ

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸ਼ਾਹਾਜਨ ਅਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਦਿ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਫੈਸਲਾ, ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ। ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 8, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈਃ

ਜੀ

"8. ਸਾਨੂੰ ਸਰਫ਼ਰਾਜ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਏ-1 ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਗਰਦਨ' ਤੇ ਸੱਟ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਹੱਥ ਫੜ੍ਹ ਕੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਐੱਚ

---

[2] (2017) 11 ਐਸ. ਸੀ. 807 ਏ

ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ @ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ

[ਆਰ. ਸੁਭਾਸ਼ ਰੈੱਡੀ, ਜੇ.]

ਏ

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਸਮਾਰੋਹ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ। ਆਪਣੀਆਂ ਵਪਾਰਕ ਬੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਉਸ ਢਾਬੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਢਾਬੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਝਗੜਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਨਾਲ ਅਚਾਨਕ ਲੜਾਈ ਹੋ ਗਈ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਏ-1 ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦਾ ਸੀ ਅਪਵਾਦ 4 ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਸਰਫ਼ਰਾਜ ਦੀ ਮੌਤ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ II ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਏ-1 ਨੂੰ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਏ-2 ਤੋਂ ਏ-4 ਨੂੰ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਹੋਈ ਹੈ।ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਡੀ ਸੋਧ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤੋਂ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ II ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੰਘ ਚੁੱਕੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

11. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਈ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ-I/34 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਤੋਂ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ-II/34 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਰੁਪਏ 10,000/- ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 201 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ ਰੁਪਏ 500/- ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ।

ਬਿਭੂਤੀ ਭੂਸ਼ਣ ਬੋਸ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮੰਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।